

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

СТАНОВИЩЕ ПО ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА

№ 15-9/2014 г.

Относно: Оперативна програма „Околна среда” 2014-2020 г.

На основание чл. 26, ал. 1, т. 1 от *Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми* (Наредбата за ЕО, обн. ДВ, бр. 57/2.07.2004 г., посл. изм. и доп. ДВ, бр. 94/2012 г.), във връзка с чл. 31, ал. 4 от *Закона за биологичното разнообразие (ЗБР)* и чл. 37, ал. 4 от *Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони* (Наредбата за ОС, обн. ДВ, бр. 73/2007 г., посл. изм. и доп. ДВ, бр. 94/2012 г.)

С Ъ Г Л А С У В А М

Оперативна програма „Околна среда” 2014-2020 г.

Възложител: Главна дирекция „Оперативна програма Околна среда” на Министерство на околната среда и водите

Характеристика на програмата:

Оперативна програма „Околна среда” (ОПОС) 2014-2020 г. се изготвя в съответствие със *Споразумението за партньорство на Република България*, очертаващо помощта от Европейските структурни и инвестиционни фондове за периода 2014-2020 г. Тя е една от оперативните програми на Република България, изготвяни в изпълнение на *Стратегия „Европа 2020“ на ЕС за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж*. Тези три взаимно допълващи се приоритета предполагат изграждане на икономика, основана на знания и иновации, насърчаване на по-екологична и по-конкуентоспособна икономика с по-ефективно използване на ресурсите и стимулиране на икономика с високи равнища на заетост, която да доведе до социално и териториално сближаване. ОПОС 2014 – 2020 г. е насочена предимно към изпълнение на приоритета за устойчив растеж.

Отчитайки идентифицираните нужди и възможностите за инвестиции, средствата по програмата са насочени в следните приоритетни оси:

- **Приоритетна ос 1:** Води;
- **Приоритетна ос 2:** Отпадъци;
- **Приоритетна ос 3:** НАТУРА 2000 и биоразнообразие;
- **Приоритетна ос 4:** Превенция и управление на риска от наводнения и свлачища;
- **Приоритетна ос 5:** Подобряване качеството на атмосферния въздух;

• **Приоритет 6: Техническа помощ.**

поради следните **мотиви**:

1. Програмата е съобразена с наличните съотносими стратегически документи на национално и европейско ниво, имащи отношение към нея, включително и с такива, поставящи цели по опазване на околната среда.
2. Приоритетните оси на програмата са изцяло насочени към опазване на околната среда.
3. Съгласно направените в доклада за екологична оценка анализи, изводи и заключения за очакваните въздействия върху околната среда и човешкото здраве, при прилагането на ОПОС 2014-2020 г. се очаква:
  - интегриране на аспектите, свързани с изменението на климата чрез ограничаване на емисиите на парникови газове и увеличаване на способността на средата за адаптиране към изменящия се климат;
  - намаляване на нивата на FPCH_{10} и NOx в градска среда и косвено намаляване емитирането на вредни газове при третирането на утайки и отпадъци, свързано също с подобряване на качеството на атмосферния въздух;
  - положителен ефект върху състоянието на водите – повърхностни и подземни водни тела, както и водите, предназначени за питейно-битови цели;
  - подобряване състоянието на почвите като косвен ефект от подобряване на управлението на водите и отпадъците, предотвратяване на риска от наводнения и свлачища и подобряване на качеството на атмосферния въздух в градската среда;
  - запазване и възстановяване на елементи на естествените ландшафти, подобряване на структурата и функционирането на природните ландшафти, предотвратяване на риска от увреждане и унищожаване на ландшафти чрез дейностите за превенция и управление на риска от наводнения и свлачища;
  - положително дълготрайно въздействие върху биоразнообразието, не само чрез дейностите и целите по ПО 3, които пряко ще доведат до подобряване на природозащитния статус на видове и местообитания, целеви за опазване в защитените зони по Natura 2000;
  - по-ефективно опазване на културните ценности, чрез прилагане на законодателството за опазване на околната среда и подобряване на качеството ѝ;
  - устойчиво управление на потока битови, в т.ч. биоразградими отпадъци, съгласно йерархията на управление на отпадъците;
  - намаляване на шумовите нива в градовете;
  - подобряване състоянието на материалните активи, свързани с опазване на околната среда, както и опазване на материалните активи чрез дейностите, свързани с превенция и управление на риска от наводнения и свлачища, предвидени в ПО 4 на IV-ти вариант на програмата;
  - положително кумулативно въздействие по отношение на човешкото здраве, качеството на живот и благополучието на хората, свързано с подобряване на пречистването на питейни води, подобряване състоянието на водните тела, в които се заустват отпадъчни води, ограничен риск от вредни въздействия на отпадъците, подобро качество на атмосферния въздух, ограничаване на нивата на шума, в т.ч. и косвени положителни ефекти от подобро

- състояние на ландшафта, почвите, природната среда, превенцията и управлението на риска от наводнения и свлачища;
- незначителни отрицателни въздействия, които се очакват основно в периода на строителство на съответните съоръжения, като същите са с локален обхват и обратими;
  - реализацията на програмата не предполага значителни отрицателни въздействия върху околната среда и човешкото здраве;
  - не се очакват отрицателни, а единствено положителни кумулативни въздействия по отношение на околната среда и човешкото здраве.
4. ОПОС 2014 – 2020 г. е **допустима** при съобразяване на произтичащите от нея планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с:
- режимите на защитените територии, определени със *Закона за защитените територии*, заповедите за обявяването им и с утвърдените планове за управление,
  - режимите на защитените зони, определени със заповедите по чл. 12, ал. 6 от ЗБР.
5. На основание чл. 37, ал. 3 от *Наредба за ОС* е извършена преценка за вероятната степен на отрицателно въздействие, според която ОПОС 2014 – 2020 г. **няма вероятност** да окаже значително отрицателно въздействие върху природни местообитания, популации и местообитания на видове, предмет на опазване в защитените зони от мрежата Натура 2000, поради следните **мотиви**:
- ОПОС 2014-2020 г. е изготвена на национално ниво в изпълнение на стратегия „Европа 2020“ на ЕС за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж, представляваща документът, въз основа на който страната ни получава финансови средства от Кохезионния фонд и Европейския фонд за регионално развитие за този сектор за периода 2014-2020 г. ОПОС допринася за постигането на целите и приоритетите, посочени в редица европейски и национални стратегически документи, имащи отношение към опазването на околната среда в частност биологичното разнообразие и към политиката по изменение на климата;
  - Програмата е стратегически документ, който дава общата рамка и ще се прилага за цялата територия на Република България, като ще финансира мерки в секторите „управление на водите“, „управление на отпадъците“, „опазване на биологичното разнообразие“, „превенция и управление на риска от наводнения и свлачища“ и „подобряване качеството на атмосферния въздух“, насочени основно към изпълнение на националните ангажименти, произтичащи от европейското законодателство в тези сектори и с принос към устойчивия растеж, представляващ една от целите на Стратегия „Европа 2020“;
  - ОПОС 2014-2020 г. ще допринесе, както за развитие на екологичната инфраструктура, така и за подобряване, запазване и възстановяване на естествената околна среда, като фактор за по-добро качество на живот на населението. Реализирането на целите на всеки един от приоритетите ще акумулира общ положителен ефект върху състоянието на компонентите на околната среда в страната;
  - Предвиденият в ОПОС 2014-2020 г. инвестиционен приоритет към ПО 3 „НАТУРА 2000 и биоразнообразие“ ще допринесе за намаляване и спиране загубата на биоразнообразие чрез изпълнение на дейности за устойчиво управление, опазване и възстановяване в рамките на Националната екологична мрежа. Изпълнението на мерките, заложи в тази ос, ще създадат условия за

опазване на защитените видове и хабитати, дивата флора и фауна, състоянието на природния ландшафт и биологичното разнообразие.

6. В доклада за екологична оценка са препоръчани адекватни мерки за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно компенсиране на неблагоприятни последици от реализирането на ОПОС 2014-2020 г.
7. Разработени са четири варианта на ОПОС 2014-2020 г., като е разгледана и „нулева“ алтернатива. Мотивиран от екологична гледна точка е избраният четвърти вариант (от м. ноември, 2014 г.) за реализация на ОПОС 2014-2020 г., при който има най-комплексен положителен ефект за околната среда и човешкото здраве.
8. С писмо изх. № 04-09-186/08.12.2014 г. Министерство на здравеопазването дава положителна оценка на доклада за ЕО, предвид, че при спазване на изискванията и мерките, постановени с настоящото Становище, се очаква програмата да има положително въздействие върху човешкото здраве чрез подобряване състоянието на факторите и компонентите на околната среда, което ще се постигна с изпълнение на проекти, свързани с подобряване качеството на атмосферния въздух, пречистване на отпадъчните и питейните води, редуциране на шумовото въздействие в урбанизираните територии и екологосъобразно третиране на отпадъците.
9. Не се очаква трансгранично въздействие върху околната среда и човешкото здраве при реализиране на програмата.
10. В хода на процедурата по екологична оценка са проведени консултации, резултатите от които са съобразени мотивирано и по подходящ начин. Не са получени мотивирани възражения по законосъобразност по време на консултациите.

и при следните мерки и условия:

I. Мерки и условия за предотвратяване, намаляване или възможно най-пълно отстраняване на предполагаемите неблагоприятни последици:

A. Мерки за отразяване в окончателния вариант на ОПОС 2014-2020 г.:

1. По допустимите дейности за мониторинг на качеството на водите към ПО 1 да не се допуска каптирането на подземни води за водоземане, а единствено за осигуряване на възможност за измерване на водните количества и вземане на представителни водни проби.
2. Допустими дейности по ПО 3 за *възстановяване на стари меандри и речни корита* (мярка 109 от Националната приоритетна рамка за действие за НАТУРА 2000) и ПО 4 за *възстановяване на заливни зони и подобряване на задържането на водите* следва да са основани на адекватно планиране, при предвиждане на всички рискове за околната среда.

Б. Мерки за изпълнение при прилагането на ОПОС 2014-2020 г.:

1. Инвестиционни предложения, планове, програми или проекти, за които се изисква ОВОС/ЕО (по реда на *Закона за опазване на околната среда*) и оценка за съвместимостта с предмета и целите на опазване на защитени зони (по реда на *Закона за биологичното разнообразие*) да се одобряват по реда на съответния специален закон само след решение/становище за одобряване/съгласуване от компетентните органи по околна среда и при съобразяване с препоръките от

извършените оценки, както и с условията и мерките в съответния административен акт.

2. Да се разработят и прилагат екологични критерии за допустимост и приоритетност при избора на проекти за финансиране.
3. Да се осигури изпълнението на дейности по *Националния план за действие за насърчаване на зелените обществени поръчки за периода 2012-2014 г.*, приложими за съответния проект (напр. използване на рециклирана хартия и електронни носители за документацията по проектите).
4. Приоритетно да се финансират проекти, предвиждащи мерки за енергийна и ресурсна ефективност.
5. При проучванията, одобряването и разрешаването на инвестиционните предложения, имащи отношение към водите, да бъдат съобразявани и спазвани и:
  - изискванията на чл. 156е, ал.1 и ал.2 от Закона за водите;
  - съответните Планове за управление на речните басейни;
  - режимите на защитените територии, определени със Закона за защитените територии, заповедите за обявяването им и с утвърдените планове за управление;
  - режимите на защитените зони, определени със заповедите по чл. 12, ал. 6 от ЗБР и утвърдени планове за управлението им;
  - режимите на зоните за защита на водите, определени по чл. 119а от Закона за водите;
  - изискванията за здравна защита на селищната среда;
  - съществуващите обекти, подлежащи на здравна защита.
6. Проектите за развитие на зелена инфраструктура да се придружават от съответните анализи и прогнози на рисковете за околната среда и здравето на хората, и да са изготвени в съответствие с Предварителната оценка на риска от наводнения и Плановите за управление на риска от наводнения (ПУРН) 2016 - 2021 г.
7. Да се финансират проекти, ако са изпълнени изискванията по отношение на:
  - водовземането от източниците за водоснабдяване с води за питейно-битови цели (питейно-битово водоснабдяване);
  - определяне на санитарно-охранителни зони около водоизточниците;
  - зауствяването на отпадъчни води.
8. При реализиране на проекти по Приоритетни оси 1 и 2 да се предвиждат подходящи мерки за ограничаване на шума (организационни, градостроителни, строително – акустични), в етапи: проектиране, строителство и експлоатация.
9. Ограничаване на почвеното запечатване извън урбанизираните територии при определяне на площадки за реализиране на проектите по ПО 1 и ПО 2.
10. Рекултивация на нарушени терени, засегнати при строителството на обекти по ПО 1 и ПО 2.
11. При реализиране на дейностите по управление на отпадъците, свързани с изграждане на инсталации и съоръжения за отпадъци да се осъществява ефективен контрол за прилагането на мерки за ограничаване и предотвратяване на емисии на замърсители в околната среда.
12. За фазата на строителство на проектите да се прилагат мерки за ограничаване на запрашаването, шума, за законосъобразно управление на строителните отпадъци.

II. Мерки за наблюдение и контрол на въздействието върху околната среда и човешкото здраве при прилагането на ОПОС 2014-2020 г.:

1. **На всеки три години** от прилагането на програмата Главна дирекция „Оперативна програма Околна среда” да изготвя **доклади по наблюдението и контрола на въздействието върху околната среда** при прилагането на ОПОС 2014-2020 г., включително на мерките за предотвратяване, намаляване или възможно най-пълно отстраняване на предполагаемите неблагоприятни последствия от осъществяването на програмата. Изготвените доклади да се представят на вниманието на дирекция „Превантивна дейност” в МОСВ за одобряване.
2. Наблюдението и контролът на въздействията върху околната среда при прилагането на ОПОС 2014-2020 г. да се извършват въз основа на индикаторите, определени в проекта на ОПОС и на следните допълнителни мерки и индикатори:

Мярка по наблюдение и контрол	Индикатори, мерна единица	Източник на информация
<i>По приоритетна ос 1: Води</i>		
Здравен ефект от прилагане на мерките за изграждане/реконструкция на съоръжения за добив и пречистване на питейни води	Качество на водите за питейно-битови цели и изменението му след прилагане на мерки за подобряване	Бенефициенти/ ВиК оператори/ РЗИ/МЗ
<i>По приоритетна ос 2: Отпадъци</i>		
Изпълнение на мерки за опазване на човешкото здраве при изграждане и експлоатация на инсталации и съоръжения за отпадъци	Изпълнение на мерки за опазване на човешкото здраве, бр. мерки и ефективност на изпълнението	Бенефициенти
Ограничаване на шумовото въздействие при строителство и експлоатация на съоръженията/инсталациите за отпадъци	Предприети мерки, бр. мерки и ефективност на изпълнението им; Установени превишения на нормите за шум, dB (A)	Бенефициенти
Осигуряване на пречистване на отделяните газове при експлоатация на инсталациите за оползотворяване (изгаряне) на отпадъци с добив на енергия	Брой изградени пречиствателни съоръжения	Бенефициенти
<i>По приоритетна ос 3: Натура 2000 и биоразнообразие</i>		
Състояние на местообитанията и на местообитанията на видове, подкрепени по ОПОС	Постигната степен на съхраненост спрямо базовото състояние	МОСВ
Видове с подобро природозащитно състояние, съответно на национално и биogeографско ниво и на ниво Защитена зона <i>Забележка:</i> Разграничаването на трите нива е необходимо, за да бъдат отчетени резултатите от	%	Доклади за напредък, аналитични доклади и оценки от: УО на ОПОС, дирекция НСЗП, бенефициенти, ИАОС, РИОСВ

мерки, приложени както на ниво защитена зона, така и техният сумарен ефект. За част от мерките, подкрепени със съответни финансирани проекти по ОПОС 2014-2020 г., не можем да очакваме положителен ефект на национално ниво, но такъв ще бъде налице на по-ниско ниво (биогеографско или защитени зони).		
Местообитания с подобро природозащитно състояние, съответно на национално и биогеографско ниво и на ниво защитена зона. Забележка: Разграничаването на трите нива е необходимо, за да бъдат отчетени резултатите от мерки, приложени както на ниво защитена зона, така и техният сумарен ефект. За част от мерките, подкрепени със съответни финансирани проекти по ОПОС 2014-2020 г., не можем да очакваме положителен ефект на национално ниво, но такъв ще бъде налице на по-ниско ниво (биогеографско или ЗЗ).	%	Доклади за напредък, аналитични доклади и оценки от: УО на ОПОС, дирекция НСЗП, бенефициенти, ИАОС, РИОСВ
По приоритетна ос 4: Превенция и управление на риска от наводнения и свлачища		
Съобразяване на дейностите по възстановяване на заливни зони и по подобряване на задържането на водите с ПУРН ¹	Брой изготвени анализи/оценки/проучвания към инвестиционни проекти за намаляване на риска от наводнения	Бенефициенти
По приоритетна ос 5: Подобряване на качеството на атмосферния въздух		
Имисионни концентрации на азотни оксиди и ФПЧ ₁₀ в пунктовете за мониторинг на КАВ	Брой превишаване на СДН и СГН за ФПЧ ₁₀ и на СЧН и СГН за NOx спрямо базовото състояние, отчетено през 2013 г., %	МОСВ, ИАОС (АИС и ДОАС)
Засегнато население, което живее при наднормени нива на замърсяване с ФПЧ ₁₀	Промяна на процента население спрямо базовото състояние, отчетено през 2013 г., %	МОСВ, ИАОС

¹ Отчитането на мярката ще се осъществява след одобрението на ПУРН.

3. При констатирани неблагоприятни последствия върху околната среда и/или човешкото здраве да се предложат и предприемат своевременни мерки за възможното им отстраняване.

Настоящото становище не отменя задълженията на възложителя за изпълнение на изискванията на ЗООС и други специални закони и подзаконови нормативни актове и не може да служи като основание за отпадане на отговорността съгласно действащата нормативна уредба.

При промяна на програмата, на възложителя или на някои от обстоятелствата, при които е било издадено настоящото становище, възложителят/новият възложител трябва да уведоми МОСВ до 14 дни след настъпване на измененията.

Заинтересованите лица могат да обжалват становището пред Върховния административен съд по реда на Административнопроцесуалния кодекс в 14-дневен срок от съобщаването му.

На основание чл. 60, ал. 1 от Административнопроцесуалния кодекс от възложителя на програмата Главна дирекция „Оперативна програма Околна среда” на Министерство на околната среда и водите в МОСВ е внесено искане с вх. № ЕО-52/05.12.2014 г. за допускане на предварително изпълнение на становището по ЕО на оперативна програма „Околна среда 2014-2020г.“.

След като разгледах искането на възложителя, в което подробно се мотивира защита на особено важни държавни и обществени интереси, свързани със своевременното изпълнение на програмата и предвид опасността, че от закъснението на изпълнението на програмата биха последвали значителни и трудно поправими вреди, намирам, че същите се обосновават с наличие на следните предпоставки:

През периода 2014-2020 г. Република България получава средства за опазване на околната среда от два от фондовете на Европейския съюз: Европейския фонд за регионално развитие и Кохезионния фонд. Усвояването на тези средства се извършва въз основа на разработени от страната и договорени с Европейската комисия програмни документи, каквито са оперативните програми и съгласно предвидените в тях приоритетни оси, типове допустими за финансиране дейности и категории допустими бенефициенти. Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.” (ОПОС) е стратегически документ, разработен в съответствие с изискванията на Регламент (ЕО) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1083/2006 (Регламент № 1303/2013). ОПОС е инструментът, чрез който Република България следва да получава средства от фондовете на Европейския съюз за извършване на инвестиции, насочени към управление и опазване на околната среда. Общият финансов ресурс на програмата възлиза на 1 505 млрд. евро (европейско съфинансиране), в съответствие с одобреното Споразумение за партньорство на Република България, очертаващо помощта от Европейските структурни и инвестиционни фондове за периода 2014 – 2020 г. Целите на ОПОС ще се изпълняват чрез интервенции, осъществявани в рамките на следните шест приоритетни оси, съдържащи съответните инвестиционни приоритети и индикативни дейности към тях:

Приоритетна ос 1: „Води“ - с финансов ресурс – 1 033.62 млн. европейско съфинансиране;

Приоритетна ос 2: „Отпадъци“ - с финансов ресурс – 228 млн. европейско съфинансиране;

Приоритетна ос 3: „Натура 2000 и биоразнообразие“ - с финансов ресурс – 86 млн. европейско съфинансиране;

Приоритетна ос 4: „Превенция и управление на риска от наводнения и свлачища“ - с финансов ресурс – 67 млн. европейско съфинансиране;

Приоритетна ос 5: „Подобряване качеството на атмосферния въздух“ - финансов ресурс – 50 млн. европейско съфинансиране;

Приоритетна ос 6: „Техническа помощ“ - финансов ресурс – 40.41 млн. европейско съфинансиране.

Финансирането от Кохезионния фонд и Европейския фонд за регионално развитие на ЕС предоставя възможности за насочване на бюджетните средства в недофинансирани национални политики и ефективно реализиране на държавните политики за околна среда и изменението на климата. Поради значителния обем на инвестициите в сектор „околна среда“, средствата за тяхната реализация трудно биха могли да бъдат осигурени от национални източници на финансиране, които са твърде ограничени. Използването на финансовия ресурс на оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“ за реализиране на проекти по приоритетните оси на програмата е от особено важен държавен и обществен интерес.

Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“ е обект на преговори с Европейската комисия (ЕК). Съгласно чл. 29, параграф 4 от Регламент № 1303/2013, ЕК одобрява всяка програма не по-късно от 6 (шест) месеца, считано от датата на нейното официално изпращане. Този срок спира да тече до отразяването от страна на държавата-членка на получените от ЕК коментари. Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“ е изпратена официално на Комисията на 6 юни 2014 г., която предостави своите коментари на 18 август 2014 г. Получените коментари са отразени в текста на програмата, която повторно е изпратена на Комисията на 28 ноември 2014 г. При спазване на разпоредбата на чл. 29, параграф 4 от Регламент № 1303/2013, Европейската комисия разполага с приблизително 4 месеца, за да се произнесе окончателно относно проекта на програмата.

Изпратената на 28 ноември 2014 г. оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“ е съобразена с текста на Споразумението за партньорство, което представлява основния програмен документ на страната, очертаващ помощта от европейските структурни и инвестиционни фондове за периода 2014-2020 г. Предвид напредналия етап на преговорния процес се очаква ОПОС да бъде одобрена за финансиране от ЕК преди изтичането на срока, определен в чл. 29, параграф 4 от Регламент № 1303/2013, като не е изключена и възможността програмата да бъде одобрена до края на 2014 г.

В допълнение към цитираната разпоредба, Европейската комисия подготви указания относно сроковете и процедурата за одобрение на програмите, разработени от държавите-членки за програмен период 2014-2020 г., които няма да могат да бъдат одобрени до края на 2014 г. В рамките на указанията, предвид забавения процес на разглеждане на тези документи от страна на службите на Комисията, са определени два възможни варианта:

- програми, които са изпратени на ЕК през 2014 г., не са одобрени до края на 2014 г., но са със статус „готови за одобрение“ да могат да получат одобрение в периода 15 февруари 2015 г. - 31 март 2015 г.
- програми, които са изпратени на ЕК през 2014 г., не са одобрени до края на 2014 г. и не са със статус „готови за одобрение“, да могат да бъдат одобрени не по-рано от м. май 2015 г., т.е. през втората половина на 2015 година.

Въз основа на издадените указания може да се заключи, че програмите, които са „готови за одобрение“ към края на 2014 г. следва да отговорят на определени изисквания. Едно от изискванията е за тези програми да са проведени междуведомствени консултации (interservice consultations) на службите на Европейската комисия и те да не са получили отрицателно становище в рамките на съгласувателната процедура. При условие, че оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“ попадне в тази хипотеза, междуведомствените консултации на ЕК ще следва да бъдат проведени през м. декември 2014 г. Поради обстоятелството, че в текста на оперативната програма са отразени най-съществените коментари на ЕК, считаме, че има възможност програмата успешно да премине през съгласувателната процедура на ЕК като не получи нито едно отрицателно становище.

Подготовката на доклади за предварителна оценка на всяка програма е задължително условие за нейното одобрение от ЕК. Разпоредбата на чл. 55, параграф 4 от Регламент № 1303/2013 предвижда, че предварителната оценка на програмите задължително включва резултатите от извършената екологична оценка, при условие, че такава се изисква съгласно националното законодателство на държавата-членка. За оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“ е издадено Решение ЕО-14/2013 г. на компетентния орган по чл. 4, т. 1 от Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми (Наредбата за ЕО), с което е преценено, че за програмата следва да се извърши екологична оценка. Документите, които следва да бъдат налични при извършването на екологични оценки са посочени в Директива 2001/42/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 27 юни 2001 година относно оценката на последиците на някои планове и програми върху околната среда. Европейската комисия в рамките на процеса по даване на разяснения на държавите-членки по прилагането на общо предварително условие 6, отнасящо се до законодателството в областта на околната среда е уточнила, че документите, които следва да бъдат представени на ЕК са:

1. нетехническо резюме на доклада за екологична оценка;
2. справка за проведените обществени консултации и за изразените при консултациите мнения и предложения, както и за начина на отразяването им;
3. описание на мерките за наблюдение и контрол при прилагането на програмата;
4. обобщена справка по чл. 9, параграф 1 от Директива 2001/42/ЕО, която съгласно Наредбата за ЕО се изготвя на основание чл. 29, ал. 1.

Съгласно посочената разпоредба от Наредбата за ЕО, обобщената справка следва да съдържа анализ на съответствието на програмата с основните резултати и препоръки от документацията по екологична оценка с резултатите от консултациите, с условията, мерките и ограниченията в становището по екологична оценка от извършване на екологична оценка, съответствието на програмата с обосноваването в становището по екологична оценка алтернатива по чл. 26, ал. 2, т. 1 за постигане целите на програмата и степента, в която мерките по чл. 26, ал. 2, т. 2 и 3 са предвидени в програмата. Справката се изготвя след издаването на становището по екологична оценка, в 14-дневен срок преди окончателното приемане или одобряване на програмата. Имайки предвид минимално изискуемото съдържание на обобщената справка, същата следва да отрази резултатите от извършената екологична оценка, включително от влязлото в сила становище по екологична оценка на оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“.

Незабавното изпълнение на становището по екологична оценка за програмата ще предостави възможност за подготвяне на обобщената справка по чл. 9, параграф 1 от Директива 2001/42/ЕО и изпращането ѝ на Европейската комисия през м. декември 2014 г. Изпращането на ЕК на ОПОС, без същата да е придружена с всички изискуеми документи, ще има за резултат обявяването на програмата за недопустима за разглеждане. В тази хипотеза ОПОС ще следва да бъде обект на разглеждане и одобрение през втората половина на 2015 година. При допускане на незабавно изпълнение на становището, ЕК ще

разполага с необходимия период от време за разглеждане на ОПОС в рамките на междуведомствените консултации, които са задължителен етап от процедурата по одобрението на програмата.

Недопускането на незабавно изпълнение на становището по екологична оценка на ОПОС ще доведе до накърняване на особено важни държавни и обществени интереси като ще последват значителни или трудно поправими вреди, свързани със значителна загуба на средства в средата на програмен период 2014-2020 г., включително забава в изпълнението и усвояването на средствата от европейските структурни и инвестиционни фондове на ЕС. Разходването на средствата, предвидени в оперативната програма, трябва да бъде съобразено с изискванията на европейското и национално законодателство за структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз. Едно от тези изисквания е финансовият ресурс по оперативните програми да бъде разходван при спазване на правилото за автоматично освобождаване на средства (т. нар. правило N+3). При одобрение на ОПОС след м. май 2015 г. шансовете за ефективно усвояване по правилото N+3 на средствата, предвидени за 2015 г. намаляват, което от своя страна увеличава неимоверно риска от загуба на средства в края на 2018 г. Посоченото правило означава, че частта от бюджетния ангажимент, предвидена във финансовия план на програмата за 2015 г. трябва да бъде разходвана не по-късно от 31.12.2018 г. В случай, че ОПОС бъде одобрена от ЕК през втората половина на 2015 г., Република България няма да разполага със средства от Европейските структурни и инвестиционни фондове за сектор „околна среда“, с които да извършва плащания към бенефициенти за 2015 г. Същите ще следва да се извършват със средства от националния бюджет, които са силно ограничени. Това от своя страна води до удвояване на размера на средствата, които трябва да се разходват до края на 2018 г., при спазване на правилото N+3.

Инвестициите, които се предвижда да бъдат финансирани от оперативна програма „Околна среда 2014 – 2020 г.“ са насочени към: опазване и подобряване състоянието на водните ресурси чрез изграждане на необходимата ВиК инфраструктура и подобряване оценката на състоянието на водите; подобряване управлението на битовите отпадъци чрез спазване на йерархията за управлението на отпадъците, по-конкретно намаляване на количеството депонирани отпадъци; подобряване на природозащитното състояние на видове и местообитания от мрежата Натура 2000, превенция и управление на риска от наводнения и свлачища, както и към подобряване качеството на атмосферния въздух, са в интерес на обществото и гражданите.

В допълнение, изпълнението на предвидените в проекта на оперативна програма „Околна среда 2014 – 2020 г.“ мерки са от съществено значение за изпълнението на изискванията на ЕС за управление и опазване на околната среда. В качеството на държава – членка на Европейския съюз, страната ни е задължена да прилага европейското законодателство, чрез пряко прилагане на нормативните актове или посредством транспонирането им в националното законодателство. Инвестициите в отрасъл „водоснабдяване и канализация“, които са включени в обхвата на ОПОС, ще допринесат за изпълнението на изискванията по Директива 91/271/ЕС относно пречиствателните станции за отпадъчни води от населени места, чието неизпълнение е обвързано със санкции за Република България. С изпълнението на ОПОС се очаква да се постигне намаляване на емитирането на FPCH_{10} и NO_x в градска среда, което ще допринесе за подобряване на качеството на атмосферния въздух. В съответствие с поетите ангажименти към Европейския съюз, Република България е задължена да спазва изискванията на Директива 2008/50/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21 май 2008 година относно качеството на атмосферния въздух и за по-чист въздух за Европа. Неизпълнението на тези ангажименти е скрепено със санкции поради неизпълнение на европейското законодателство.

От съществено значение за държавата е и обстоятелството, че оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“ е един от основните финансови инструменти и източници за постигане на целите в сектор „околна среда“ в страната. Успешното и правилно провеждане на политиките по околна среда и изменение на климата чрез изпълнението на ОПОС в заложения обхват и съдържание, е ефективният подход, допринасящ за минимизиране и премахване на протичащите негативни тенденции в сектора на национално ниво.

ОПОС ще има положителен ефект върху състоянието на водите – повърхностни и подземни водни тела, както и водите, предназначени за питейно-битови цели, подобряване състоянието на почвите, като косвен ефект от подобряване на управлението на водите и отпадъците, предотвратяване на риска от наводнения и свлачища, положително дълготрайно въздействие върху биоразнообразието в Република България, подобряване на мониторинга в областта на околната среда, както и положително въздействие по отношение на човешкото здраве, качеството на живот и благополучието на хората. В допълнение, ОПОС ще допринесе за реализиране на ключови реформи в приоритетни политики на национално ниво, като например реформата в отрасъл ВиК.

Гореизложеното безспорно доказва наличието на необходимост от защита на особено важен държавен и обществен интерес, който се изразява в опазване на околната среда, ефективно използване на ресурсите, смекчаване на изменението на климата и адаптация към него, устойчивост при бедствия, както и превенция и управление на риска, включително успешното провеждане на реформите по националните секторни приоритети и балансирано и устойчиво социално-икономическо развитие на страната.

Предвид горното, по несъмнен начин се установява наличието на всички законови основания за допускане на предварително изпълнение на становището по екологична оценка на оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“, с оглед осигуряване особено важни държавни и обществени интереси, а именно: опазването на околната среда, осигуряването на благоприятна и здравословна околна среда, както и осигуряване живота и здравето на гражданите, и предвид опасността, че от закъснението при одобрението на оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“ от страна на Европейската комисия биха последвали значителни и трудно поправими вреди.

Допускането на предварително изпълнение на становището по ЕО на горесцитираната програма е необходима обезпечителна мярка с оглед осигуряване на изпълнението на този административен акт.

Предвид изложеното, намирайки за основателно искането на възложителя, както и че са налице предпоставките на чл. 60, ал. 1 от Административнопроцесуалния кодекс,

РАЗПОРЕЖДАМ

Допускам предварително изпълнение на настоящото становище, с цел защитата на особено важен държавен и обществен интерес.

Разпореждането подлежи на обжалване пред Върховния административен съд по реда на АПК в тридневен срок от съобщаването му.

МИНИСТЪР:

(ИВЕЛИНА ВАСИЛЕВА)

Дата: 12.12.2014г.

